

introducă și o cotă de compensare mai mare.

Bibliografie

1. Dickson M., Jacobzone S., Pharmaceutical Use and Expenditure for Cardiovascular Disease and Stroke: A Study of 12 OECD Countries, Head of Publications Service OECD 2, rue André-Pascal 75775 Paris, CEDEX 16, France, Copyright OECD 2003, p. 15-20.
2. Expenditure and Utilisation Indicators, the Library of European Union Pharmaceutical Indicators, EURO-MED-STAT Group, March 2004, p. 18-23
3. Furtado C., Teixeira I. Cardiovascular Drug Utilization in Continental Portugal 2000-2004, 22nd International Conference on Pharmacoepidemiology & Therapeutic Risk Management August 24- 27, 2006.
4. Indicatorii preliminari în format prescurtat privind sănătatea populației și activitatea instituțiilor medico-sanitare pentru anii 2011-2012, Chișinău 2013, p. 34-36.
5. Introduction to Drug Utilization Research, WHO International Working Group for Drug Statistics Methodology, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, WHO Collaborating Centre for Drug Utilization Research and Clinical Pharmacological Services, © World Health Organization 2003, p. 36-39
6. http://www.whocc.no/atc_ddd_index/

ANALIZA DE MARKETING A MEDICAMENTELOR UTILIZATE ÎN TRATAMENTUL DIABETULUI ZAHARAT

Liliana Dogotari, Elena Chițan

Catedra Farmacie Socială „Vasile Procopișin”, USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Marketing analysis of medicines used in the treatment of diabetes mellitus

Pharmaceutical market of Moldova it is saturated with antidiabetic pharmaceuticals and most of them are imported. Availability of products used to treat diabetes is 54.28 % and affordability of medicines which stimulate insulin secretion is - 923.75 MDL for minimum cost and - 1003.89 MDL for maximum cost; for the medicines which increase insulin sensitivity, the minimum cost is 920.67 MDL and maximum cost - 1063.57 MDL. The demand of antidiabetic pharmaceuticals is partially satisfied.

Rezumat

Piața de medicamente din republica noastră este saturată cu preparate medicamentoase antidiabetice și în majoritate o alcătuiesc produsele medicamentoase de import. Accesibilitatea fizică a produselor utilizate în tratamentul diabetului zaharat reprezintă 54,28 %, iar accesibilitatea economică a medicamentelor stimulative de secreție de insulină - costul minim 923,75 lei și maxim – 1003,89 lei, preparatele ce cresc sensibilitatea la insulină - costul minim alcătuiește 920,67 lei și maxim – 1063,57 lei. Cererea de medicamente antidiabetice utilizate este parțial satisfăcută.

Actualitatea

Conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății, actualmente, în lume, numărul de bolnavi cu diabet zaharat alcătuiește 240 mln. Potrivit datelor statistice, în următorii 20 de ani acest număr va crește până la 380 de mln.

O problemă majoră reprezintă creșterea răspândirii diabetului zaharat în rândul copiilor și adolescenților - cu 3% în fiecare an, iar între preșcolari - cu 5% pe an.

În Moldova, diabetul zaharat reprezintă aproape 50% din toate bolile legate de sistemul endocrin și metabolism. Pe parcursul ultimului deceniu, de două ori a crescut incidența îmbolnăvirii de diabet, ceea ce a dus la invaliditate sau deces.

Piața de medicamente a Republicii Moldova dispune de un sortiment larg de preparate utilizate în diabetul zaharat ce este bazat pe import. Elaborarea și implementarea lor în practica medicală reprezintă o problemă stringentă.

În aceste condiții rolul informației despre medicamente se amplifică datorită situației de autotratament și utilizarea lor necontrolată, condiționată de un șir de factori social - economici ce influențează negativ eliberarea preparatelor din farmacii.

În condițiile de piață, concurenței libere, precum și a situației dificile în sistemul de sănătate, deosebit de actuală este și problema utilizării raționale a medicamentelor utilizate în tratamentul diabetului zaharat.

Obiectivele

Pornind de la aceste raționamente, **scopul** studiului dat constă în evidențierea particularităților pieții preparatelor utilizate în diabetul zaharat, utilizarea lor și determinarea accesibilității fizice și economice.

În conformitate cu scopul investigației s-au formulat următoarele **sarcini** de lucru:

1. Evidențierea celor mai des utilizate medicamente în tratamentul diabetului zaharat conform protocoalelor clinice.
2. Determinarea accesibilității fizice conform datelor obținute în baza unui studiu efectuat în farmaciile municipiului Chișinău.
3. Determinarea accesibilității economice, prin calculul min. și max. a medicației utilizate.

Rezultate și discuții

Prin frecvența răspândirii, diabetul zaharat intră în categoria așa-numitelor maladii cronice ale actualei civilizații. Pe cât de simplă pare astăzi determinarea nivelului glicemiei, pe atât de dificilă este totuși determinarea prevalenței diabetului zaharat la o anumită categorie de populație. Acest lucru se datorează în mare măsură faptului, că standardele de diagnosticare a bolii nu sunt încă uniform aranjate.

Se estimează că 2-6% din populația Europei Occidentale și a Americii de Nord suferă de diabet zaharat. și mai alarmant este că aproape o treime dintre acești bolnavi nu sunt conștienți de existența bolii. Diabetul zaharat este mai frecvent întâlnit la locuitorii urban decât la cei rurali.

Cauzele apariției și dezvoltării maladiei sunt: factori ereditari, genetici și factorii de mediu. Organizația Mondială a Sănătății recunoaște trei forme principale de diabet zaharat: tipul I, tipul II și gestațional (de sarcină). Cele mai frecvente forme de diabet zaharat sunt de tip I și în R. Moldova alcătuiește 10-15% bolnavi și cel de tipul II - 85-90%.

Factorii ce contribuie la dezvoltarea diabetului zaharat de tip 2 sunt:

- ✓ greutatea corporală excesivă și lipsa de exercițiu fizic, adică sedentarismul.
- ✓ stresul psihic excesiv, mai ales stresul de aglomerație.
- ✓ abuzul alimentar, respectiv excesul de produse zaharoase.

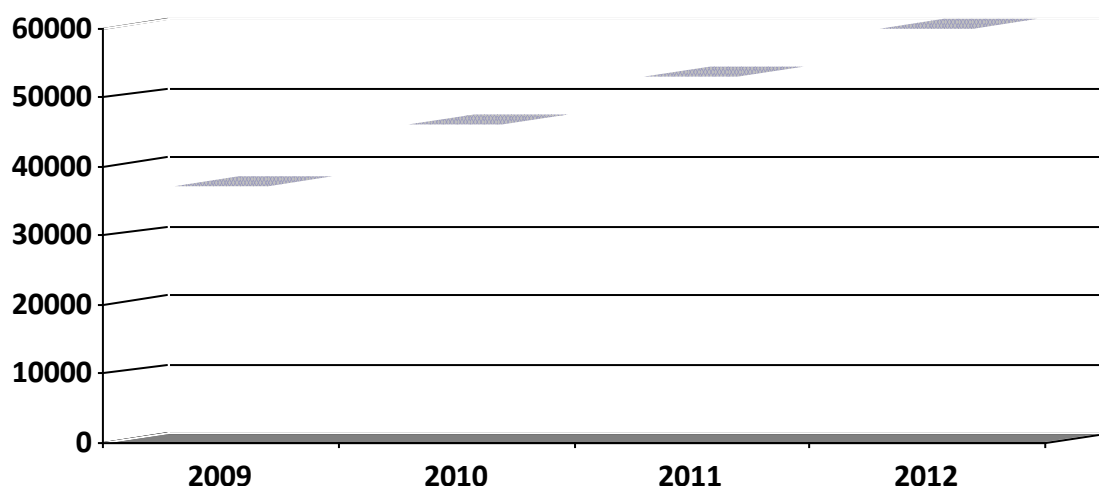
Toți acești factori ar putea explica de ce diabetul zaharat este mai frecvent în mediul urban. În funcție de cauză, diabetul se împarte în diabet zaharat primar și diabet zaharat secundar. Atunci când nu există nici o altă boală asociată, vorbim de diabet zaharat primar.

Principalele dificultăți cu care se confruntă persoanele cu această maladie în țara noastră sunt lipsa posibilității de testare la domiciliu. Pacienții nu sunt asigurați cu testele gratuite pentru controlul individual al nivelului de zahăr din sânge și insulină cu efect rapid.

În Moldova, de la începutul anului 2008 sunt la evidență 49 080 bolnavi cu diabet zaharat, inclusiv 395 mii de copii cu diabet zaharat tip I și 72 mii adolescenți cu tip II.

Conform datelor statistice, dacă în anul 2009 au fost înregistrate puțin peste 7000 de cazuri noi de diabet zaharat, în 2010 cifra s-a apropiat de 8000, iar în 2011 și 2012 acest indice a

depășit cifra de 9000 și respectiv 10 000 de oameni. În anul 2012 s-a stabilit o creștere a numărului de bolnavi cu diabet zaharat cu peste 60 000 cazuri (fig.1).

Figura 1. Datele statistice privind cazurile de îmbolnăvire cu diabet zaharat

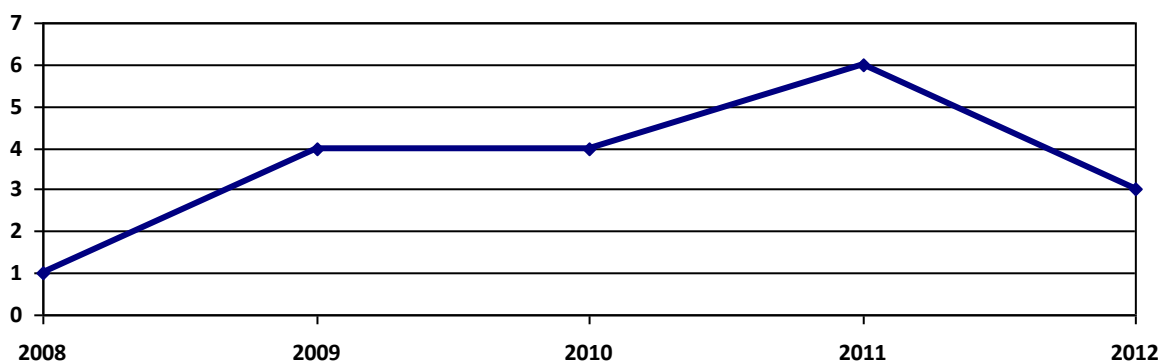
În tratamentul diabetului zaharat se utilizează următoarele preparate medicamentoase (tab.1).

În Republica Moldova, în perioada anilor 2008 - 2012 au fost înregistrate 18 denumiri de produse medicamentoase utilizate în tratamentul afecțiunii cercetate (fig.2).

Tabelul 1

Principalele medicamente utilizate în tratamentul diabetului zaharat tip II

Grupa	Mecanism de acțiune	Subgrupa	Preparate	Durata de acțiune, în ore	Doza zilnică, mg
Stimulatoare ale secreției de insulină (secretagoge)	Stimulează secreția insulinei	Sulfonilureice	Gliclazidă	6 - 12	80 - 320
			Glipizidă	16 - 24	2,5 - 20
Gliquidonă	5 - 7		15 - 120		
Glibenclamidă	12 - 24		2,5 - 20		
Glimepirid	12 - 2		2 - 8		
		Derivați de metiglinide	Repaglinidă Nateglinidă	3 - 4 3 - 4	1,0 - 16 240-36
Preparate ce cresc sensibilitatea la insulina	cresc sensibilitatea țesuturilor la insulină; scad producția hepatică de glucoză	Biguanide	Metformina	4 - 12	1500 - 2550
		Tiazolidindione	Rosiglitazonă Pioglitazona	8 - 12 16 - 2	4 - 8 15-4
IAG	inhibă hidroliza carbohidraților complecși la nivelul intestinului		Acarboză	2 - 4	75 - 300
Incretinomimetic	stimulează secreția insulinei prin intermediul creșterii activității incretinelor	Agoniștii GLP-1	Exenatida	10	20
			Liraglutida	18	1,2
		Inhibitorii DPP	Sitagliptina	18 - 20	100
			Vildagliptina Saxagliptina	12 18 - 20	100 5

Figura 2. Statutul înregistrărilor de medicamente utilizate în tratamentul diabetului zaharat la data 01-01-2013.

Se evidențiază o creștere evidentă a înregistrărilor produselor cercetate în perioada an.2008-2009 și perioada an.2010-2011, pe când în 2011-2012, se evidențiază o micșorare a acestora.

Unul din factorii ce au condus la micșorarea numărului de înregistrări a fost înregistrarea prețului de la producător. La fel, sunt multe denumiri de produse studiate, ce le-au expirat certificatele de înregistrare și sunt în așteptarea reînregistrărilor și obținerii noilor certificate de înregistrare.

Utilizarea medicamentelor este dependentă de maladia în cauză, adică pentru fiecare este caracteristic un set de preparate medicamentoase selective. Conform protocoalelor clinice, s-a întocmit o listă cu toate preparatele utilizate în tratamentul diabetului zaharat, care satisfac pe deplin tratamentul acestuia.

Printre producătorii străini, ce aprovizionează piața farmaceutică cu medicamente utilizate în diabetul zaharat se numără:

- ✓ LaborMed Pharma – România;
- ✓ Zdorovie SRL – Ucraina;
- ✓ Berlin-Chemie AG (Menarini Group) – Germania;
- ✓ Worwag Pharma GmbH&Co – Germania;
- ✓ Leş Laboratoires Servier – Franța;
- ✓ Merck Sânte – Franța;
- ✓ Laboratori Guidotti SpA – Menarini Group, Italia etc.

Conform datelor protocoalelor clinice ale Ministerului Sănătății al Republica Moldova accent am pus pe studiul diabetului zaharat la adulți, preparatele utilizate de către pacienți cu scopul administrării unui tratament hipoglicemiant adecvat, cât și reducerea complicațiilor acute și cronice ale diabetului zaharat.

În urma analizei pieței farmaceutice, s-a stabilit, că majoritatea produselor antidiabetice au forma de prezentare tabletată.

Indicatorul accesibilității fizice a medicamentelor reprezintă cota farmaciilor în care, la momentul colectării datelor, au fost prezente medicamente incluse în listă.

Accesibilitatea fizică constituie 54,28 %, ceea ce denotă că pacienții trebuie să intre în mai multe farmacii pentru a primi întreg setul de preparate indicate de medicația diabetului zaharat.

Accesibilitatea economică a fost determinată prin calculul costului în mediu a medicației cercetate, conform protocoalelor clinice naționale.

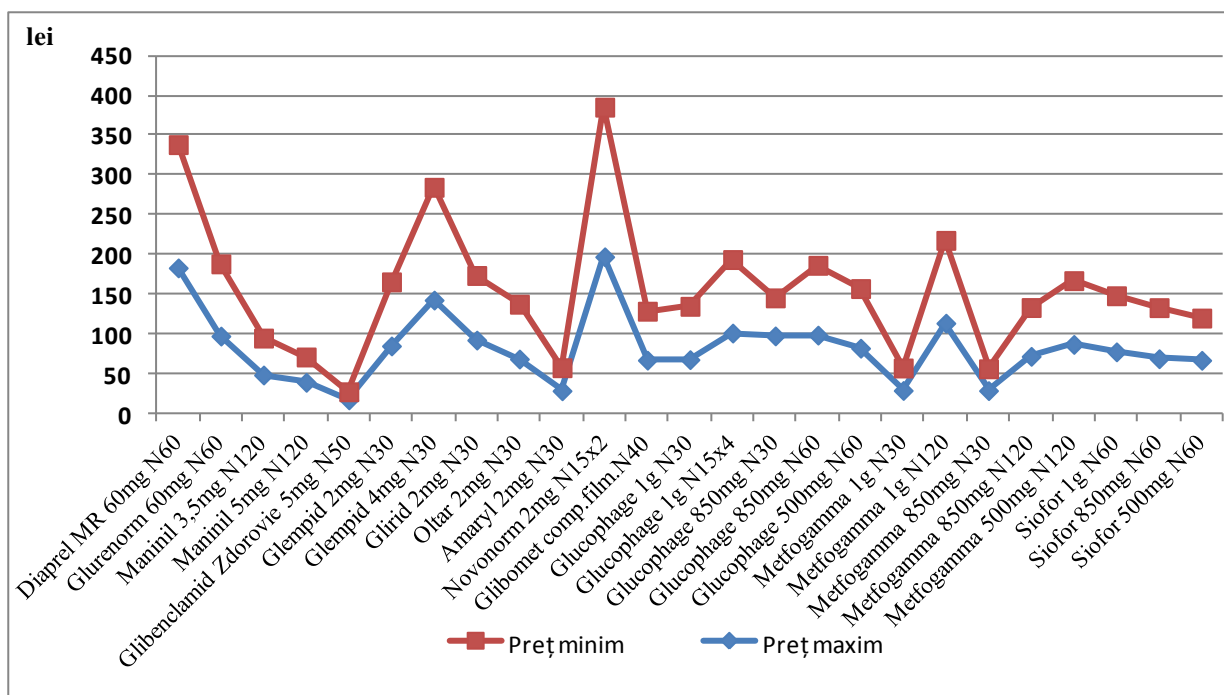

Figura 3. Accesibilitatea economică a medicamentelor studiate în farmaciile mun.Chișinău

La preparatele stimulative de secreție de insulină (secretagoge) costul maxim (fig. 3) este de 1003,89 lei, iar cel minim de 923,75 lei; preparatele ce cresc sensibilitatea la insulină, posedă costul maxim 1063,57 lei și cel minim 920,67 lei.

Conform rezultatelor obținute, cererea de medicamente utilizate în diabetul zaharat este parțial satisfăcută.

Concluzii

1. Pe parcursul perioadei an. 2008 – 2012 au fost înregistrate 18 produse medicamentoase utilizate în tratamentul diabetului zaharat.
2. Accesibilitatea fizică a medicamentelor utilizate în tratamentul diabetului zaharat reprezintă 54,28%, ceea ce denotă că piața farmaceutică este parțial saturată cu aceste medicamente.
3. Accesibilitatea economică a preparatelor utilizate în tratamentul diabetului zaharat, conform protocoalelor clinice național reprezintă: preparate stimulative ale secreției de insulină - costul maxim este de 1003,89 lei iar cel minim de 923,75 lei; preparatele ce cresc sensibilitatea la insulină, vor avea costul maxim 1063,57 lei și cel minim 920,67 lei.

Bibliografie

1. Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor
2. Reglementarea activității farmaceutice în Republica Moldova // Chișinău, 2007, 1038 pag.
3. Raportul național de dezvoltare umană // Chișinău, 2011, 185 pag.
4. www.amed.md
5. www.cnam.md
6. www.ms.gov.md
7. www.statistica.md
8. www.who.int/ medicines/publications/essentialmedicines/ed/index.html